

Ostravský Lakomec v Divadle Petra Bezruče

Druhou premiérou sezony 2008–2009 se v ostravském Divadle Petra Bezruče stala inscenace Moliérovoy hry Lakomec, kterou režíroval Zdeněk Dušek. V hlavní roli často uváděného divadelního kusu se objevil Norbert Lichý, jehož ztvárnění nejslavnějšího skoupého hrdiny nelze označit jinak než jako nevšední.

V nejnovějším překladu Vladimíra Mikeše nenajdeme ani stopy po zastaralosti nebo neaktuálnosti hry staré více než tři sta let. Naopak, Lakomec je stále aktuálnější. Charakterový typ Harpagona nemusí hromadit majetek pouze v reáliích 17. století, může lpět na věcech a penězích i o pár století později. Nadčasovost potvrzuje vzhled jeviště (scénu vytvořil Jan Štěpánek), které vzadu uzavírá stylizovaná kulisa stěny domu se třemi dveřmi a po jehož okrajích odpočívá typická veteš Ostravy šedesátých let minulého století jako nemoderní televize, kuchyňská váha, krémová lednička, jelení parohy a nevkusné lustry.

Přesahy Moliérovoy charakterové komedie do současnosti trefně vystihuje také několik vhodně zvolených aktualizujících narážek na město Ostravu a herecký soubor Divadla Petra Bezruče.

Norbert Lichý nepodává Harpagona jako vyčpělou, dávno zastaralou postavu, jež je pouhým nositelem konstantního charakteru, ale hraje ho jako někdy nesnesitelného, jindy politováníhodného stárnoucího muže, který si především neví rady sám se sebou. Harpagonův nejslavnější monolog se v Lichého interpretaci proměňuje v nepatetickou důvěryhodnou lamentaci nad ztrátou peněz i iluzí.

Ústředním hracím prostorem se stává nemoderní sofa zakryté fialovým přehozem, využívaným při maskování milostných dostaveníček Elise (Sylvie Krupanská) s Valérem (Lukáš Melník) i komických výstupech Valérova sluhy La Fleche (Jan Vlas). Zaujal také Jan Vápeník, který ztvárnil neobvyklou roli nazvanou Mistr Jacques, Harpagonův multisluha. Prostřednictvím několika paruk, klobouků a charakteristických rekvizit (sekáček na maso, prachovka, jezdecký bič) rozehrává etudy, při nichž se „převtěluje“ v jednu postavu za druhou. Neobratnost střídání pokrývek hlavy a nutné čekání ostatních postav na to, až multisluha dokončí jevištní převlek, vnáší do inscenace zcizovací prvek upozorňující na divadelní iluzi. Podobně na ni poukazuje např. chování postav při honičce, kdy se každá z figur pohybuje jiným tempem – od zběsilého běžce La Fleche

po Harpagona, jenž našlapuje rozvázně jako ve zpomaleném filmu.

Barevně výrazné stylizované kostýmy Evy Jiříkovské (bohatě zdobené sukně, řasené živůtky, rukavicové návleky a mohutné paruky) skýtají efektní podívanou. Upoutá také zvláštně „mumlavá“ hudba Daniela Fikejze.

Díky vhodným vsuvkám, které vtípně shazují předepsané vyjevení příbuzenských vztahů, se i komplikované rozuzlení posledního dějství jeví uvěřitelně. Inscenace od rozvážného začátku zvolna graduje k závěrečné dobře zvládnuté scéně humorného chaosu.

Molière: Lakomec

Režie: Zdeněk Dušek

Překlad: Vladimír Mikeš

Dramaturgie: Marta Ljubková

Scéna: Jan Štěpánek

Kostýmy: Eva Jiřiková

Hudba: Daniel Fikejz

Premiéra 28. listopadu 2008

OstravaBlog

Ostrava a okolí jinýma očima

- [Redakce a kontakt](#)
- [Inzerujte u nás](#)

Třeskutě vtipný Lakomec

28. 1. 2009, 17:44 | Kultura > Divadlo | Dimitrios Vlasakudis, foto Tomáš Ruta

Divadlo Petra Bezruče vsadilo mezi premiérami této sezóny na jednu jistotu. Spojilo potřebu uvedení klasického textu s inscenací, která má odlehčit repertoár. Výsledkem je inscenace Molièrova Lakomce. Současné nastudování známé tragikomedie se vydařilo a dovede pobavit nejen většinového diváka.

Nadčasový text o lakomém maloměšťákovi a vdovci Harpagonovi rezonuje i dnes, a to jej Molière napsal více než před 340 lety. Harpagon je prototypem člověka, kterého zdeformovaly peníze. Jsou pro něj jediným smyslem jeho existence. Pro bohatství je Harpagon schopný obětovat i štěstí vlastních dětí. Původní Molièrův text má v sobě dvě roviny – převládající komickou a, řekněme, tragickou nebo přesněji kritickou, která rezonuje v Molièrově výsměchu a ironii, s jakou vykreslil Harpagona a některé situace (když se Harpagon necitelně a s vidinou zisku baví se svými dětmi o jejich sňatcích, je to komické i tragické zároveň). Režisér inscenace Zdeněk Dušek se nepustil do interpretačních experimentů nebo hledání nových významů a vsadil na jistotu: akcentuje komickou a ironickou složku a z Lakomce udělal ryzí komedii či spíše grotesku přístupnou kterémukoli divákovi.

Lakomec u Bezručů je skutečně třeskutě vtipný. Nepamatuji si, kdy jsem se naposledy v divadle smál tak, až jsem brečel. Režisér Zdeněk Dušek dovede jít komické složce Lakomce v nejpozitivnějším slova smyslu naproti: umí vygradovat pointu, na původním textu staví nové vtípy a aktualizace (to když třeba Harpagon vyjmenovává městské obvody Ostravy), dovede si „vyhrát“ se stylizací i vnějšími prostředky. Právě na nich Lakomec stojí – herci záměrně přehrávají ad absurdum, gestikulují, šklebí se, pobíhají po nevelké scéně, perou se, glosují dění, zkrátka rozehrávají grotesku plnou skečů, která divákovi nedá oddechnout. Stylizace a prostředky komiky Lakomce nejsou objevné, v rámci své kategorie komedie/grotesky je ale inscenace poctivým řemeslem. Jde vidět, že Dušek umí a že mu daný žánr sedí.

V Lakomci je situací, kdy se publikum doslova dává smíchy, mnoho. K těm nejpovedenějším patří dialogy Harpagona (Norbert Lichý) s jeho multisluhou (Jan Vápeník), který narychlo střídá paruky a rekvizity, a tím bleskurychle přeskakuje mezi rolemi služky, kuchaře nebo podkoního. Je to hra, takové dětské vyblbnutí, které je každému blízké. Při dialogu zestárlého Harpagona a jeho možné nastávající Mariane (Tereza Vilišová) zase herci dávají mimiku a gesta tak, že se nedá nevyprsknout smíchy.

Snaha vnějškově pobavit a nepouštět se do další roviny jde dobře vidět na postavě Harpagona. Jakkoli je

Norbert Lichý bezesporu nejlepším hercem své generace nejen v Ostravě, jeho Harpagon je spíše karikaturou a komickou, jenže plochou figurkou. Výstup, kdy Harpagon zjistí, že mu někdo ukradl peníze, je bezobsažný a zapadá do rychlého sledu dění, který má hlavně bavit. Klíčový Harpagonův monolog je v inscenaci Bezručů pouze epizodkou – ukázat, že je Harpagon nešťastný a přišel o peníze, a jede se dalším komickým číslem dále. Vnější komické prostředky zkrátka přebíjejí obsah.

Pokud přistoupíme na to, že Lakomec je groteskou, v níž herci netvoří a nevykreslují charaktery svých postav zevnitř, ale užívají vnější prostředky pro pobavení, pak je třeba pochválit i herecké výkony. Norbert Lichý, Tomáš Dastlík, Tereza Vilišová i Sylvie Krupanská karikaturují své postavy nejpřesvědčivěji a mají největší rejstřík výrazů a gest, takže diváky baví nejvíce. Ostatní herci se s menšími rolami poprali také dobře, jen mi trochu neseděly postavy komisaře (Přemysl Bureš) a intrikánky Frosine (Kateřina Krejčí). Možná to byl režijní záměr, ale obě tyto postavy nezapadají do stylizace inscenace a jejich projev je proto rušivý. Vypíchnout bych ještě chtěl angažování doyena českého loutkoherectví Jiřího Volkmera. Je příjemné jej vidět na prknech u Bezručů a zrovna v roli zámožného šlechtice.

Stylizovanost inscenace se projevuje i v efektních a barevných kostýmech, které neskrývají nápad (troufám si tvrdit, že otázka, proč některé postavy mají gumáky, nedá spát nejednomu divákovi), a hravě hudbě Dana Fikejze. Scéna je strohá a malá, ale dostačující. Ostatně inscenace má cestovat po hostovačkách.

Lakomec je v nejlepším slova smyslu inscenací pro všechny. Jako oddechová zábava, u které člověk vypne a pobaví se, funguje stoprocentně. Divadlo potřebuje i tyto inscenace a zrovna Bezručů si podobný kus dovolit mohou. Jen Lakomci chybí něco navíc. Sice diváky dobře baví, ale přišel o to, čemu se v literatuře říká ideový význam díla. Tedy jakýsi přesah, snaha sdělit nějakou myšlenku, popostrčit diváka k zamyšlení nad nějakým tématem, ukázat mu uměleckými prostředky nějaký problém. V původním textu Lakomce toto obsaženo je (byť nahlíženo ironickou perspektivou), v inscenaci nikoli – je z ní „jen“ groteska, okleštěná o jakoukoli interpretaci. Pochopitelně i groteska má právo na život. Jenže existují i inscenace, které jsou zábavné, vtipné a oddechové, ale současně mají to, co Lakomci u Bezručů chybí. Proto i vzhledem ke kontextu tvorby Divadla Petra Bezruče posledních let hodnotím šedesáti procenty (tedy nadprůměrem!). Na Lakomce si tak nebo tak zajděte a vezměte s sebou klidně i toho, kdo do

divadla jinak nechodí. Je to totiž opravdu švanda.

Molière: Lakomec

Divadlo Petra Bezruče, premiéra 28. listopadu 2008

Režie Zdeněk Dušek

Hrají Norbert Lichý, Tomáš Dastlík, Sylvie Krupanská, Lukáš Melník, Tereza Vilišová, Kateřina Krejčí, Tomáš Krejčí, Jan Vápeník, Jan Vlas, Přemysl Bureš, Jiří Volkmer

Dramaturgie Marta Ljubková

Scéna Jan Štěpánek

Kostýmy Eva Jiřiková

Hudba Daniel Fikejz

Hodnocení 60 %

Aktuality

- **Šimpanzi z ostravské zoo dnes oslaví narozeniny**
Dnes 30. 1. 2009, 8:30
- **Občanské sdružení Sv. Václav zveřejnilo své stanovisko před rozhodnutím o pokácení aleje v Komenského sadech**
Dnes 30. 1. 2009, 7:45
- **Janáčkova filharmonie slaví na turné v USA úspěch**
29. 1. 2009, 16:55
- **Činohra NDM uvede premiéru Divadelní komedie za přítomnosti jejího autora**
29. 1. 2009, 11:09
- **Město koupí zdevastované hulvácké koupaliště**
29. 1. 2009, 10:59

Další aktuality

Počasí v Ostravě

 Pá 30. 1. DNES
-1/ °C (max/min)

 So 31. 1.
-1/-4 °C (max/min)

 Ne 1. 2.
-2/-5 °C (max/min)

Předpověď dodává [Meteopress.cz](http://meteopress.cz)

Počasí podrobněji

29337

Nežijeme, abychom jedli, jíme, abychom žili

Jiří P. Kříž

Ve velké kondici naděluje Ostravě moc dobré inscenace Divadlo Petra Bezruče. Po španilé jízdě Evžena Oněgina po českých městech a festivalech, odvážném a naléhavém scénickém prepisu von Trierova filmu Prolomit vlny a biblické transformaci Joba přichází Molièrův Lakomec.

Kde se objeví režisér Zdeněk Dušek, vládne pohoda a zůstává prostor pro improvizaci. Byl to on, kdo Figarovou svatbou rozhýbal smutně podřimující Zlín. A je to on, kdo do Ostravy povolal tým, jehož inscenace voní originalitou: hudebníka Dana Fikejze, scénografa Jana Štěpánka, kostymérku Evu Jiříkovskou. S dramaturgyní Martou Ljubkovou učinili další zázrak.

Harpagon není lichý

Štěstí mu přálo také v tom, že u Bezruče mají Harpagona jako vyšitého – herce Norberta Lichého. Krátce po sobě dokonale zhmotnil už druhou šanci. Skvělý je v Jobovi, a kdo by si nezpomněl na jeho Rogožina v Idiotovi... Co o tom vědí strmu-

lí stoliční nominátoři na Ceny Alfreda Radoka?!

Lichého Lakomec se řadí k nejlepším Harpagonům posledních let. Byli jím na sklonku herecké kariéry Boris Rösner ve zlaté kapliče nebo Makropulos Ljuba Skořepová v Rokoku. A je srovnatelný dokonce i s Františkem Filipovským.

Lichého měšťan je ošuntělý škulmil odírající bližní lichvou. Je mu vlastní panická hrůza, kdykoli má za cokoli vydat groš. Pravda, postavou se poněkud vzdaluje zásadě „nežijeme, abychom jedli, ale jíme, abychom žili“, proto ji vyslovuje snaživý učedník Valère (Lukáš Melník). Protože Harpagon Lichého sám sebe v jídle určitě nešdílí.

Fikejzovo brumlando

V Lakomci světlo boží nasvětluje, jak dobří herci v budoucna rozhraní Moravské Ostravy, Fifejd a Mariánských Hor hrají. Po Oněginovi znamenitý Harpagonův synek Cleante Tomáše Dastlíka, po Olze a Bess v Prolomit vlny bouřící se dcera Elise Sylvie Krupanské, po Tatáně a další správné výrazných rolí uvěřitelně krásná Mariane Terezy Vilišové.

Foto PRAVO – JIŘÍ P. KRÍŽ

Norbert Lichý – Harpagon, otec Cleanta a Elisy, zamilovaný do Mariany, a lakomec.

Často se zapomíná na znamenité herecké kreace Kateřiny Krejčí; nejenom na matku Olgy a Taťány Larinových nebo kněžnu Jpančinovou v Idiotovi... Přibyla k nim kreace v postavě intrikánky Frosine.

Pevnými částicemi v mozaice

Lakomce jsou Jiří Volkmer (eti-hodný Anselm), Tomáš Krejčí (makléř Simon), Jan Vlas (sluha La Fleche), Přemysl Bureš (Komisář) – a zejména Jan Vápeník v roli Harpagonova multisluchy Jacqua.

Perfektním nenástrojovým hu-

debním pojetím vokálního propletence vyšperkoval inscenaci Dan Fikejz. Inu, Divadlo Petra Bezruče má další vývozní inscenaci. Ani je nestačíme do Prahy vozit. To zase bude na únorovém Ostravaru divení, kolik cen si Ostrava zasloužila a nedobyla.

● **HORKÝŽE SLÍŽE**, známá slovenská kapela, budou hvězdou tradičního minifestivalu Rockové Vánoce, který se v pátek od 19 hodin uskuteční v Kulturním domě v Dolním Benešově na Opavsku. Kromě slovenské formace se návštěvníci mohou těšit na kapely HC3, RDT 98 a také rakouskou formaci Jack Disconnect. (hon)

VOLNÁ MÍSTA

➤ **Přijmeme 4 spolupracovníky** na pozici asistent prodejce v kanceláři. 15 000/měs. Ostrava. Tel.: 603 877 625. RKR01953

➤ **Hledáme muže i ženy** pro zajímavou práci v Ostravě. Tel.: 603 457 880. RKR02000

➤ **Pro nově otevřenou kancelář** přijmeme 3 spolupracovníky. Ostrava. Tel.: 602 765 241. RKR02006

L.7-Oáza Lidická 7, 602 00 Brno
Tel./fax: 549 255 326, ck.oaza@centrum.cz

SILVESTROVSKÉ POBYTY 6 dnů/3 noci

OSTRAVICE, horský hotel Liptov	PP + silv. 2.560,-
HOR. BEČVA - RADHOŠT, penz. Skalčova louka	sníd. 2.360,-
VAL. SENICE, chata Selanka u vleků	PP + silv. 3.250,-
KAROLINKA, penz. Sokolík	vl. vaření 1.680,-
VILKA DOLNÍ BEČVA pro 8-14 os.	vl. vaření 1.580,-
RUSAVA, chata U Kólu 14 os., 3 noci	vl. vaření 1.280,-
VELKÉ KARLOVCE, penz. Kunil, 8 os., DU/WC	vl. vaření 17.800,-
ČENKOVICE, Stud. penz. Sova, 12 os.	vl. vaření 1.320,-
HOR. ORLICE, Penzion Bumbálka	PP 2.980,-
DEŠTNÉ, Zákouč, 6 os., 6 dní	vl. vaření 2.350,-

DALŠÍ BOHATÁ NABÍDKA V CK
www.ckoaza.cz PR43098

4.12.2007, s. 13
Nobyl Jipmud uocraa - Guroho